

"Becoming God": Mystical Union in Medieval Philosophy & Kabbalah

Source Sheet by Joel Hecker

Plotinus, (Egypt, 3rd century), *Enneads* IV. 8

Many times, awakened to myself away from the body, becoming outside all else and within myself, seeing a wonderful and great beauty, believing myself then especially to be part of the higher realm, in act as the best life, having become one with the divine and based in it advancing to that activity, establishing myself above all other intelligible beings, then going down from this position in the divine, from intellect down to discursive reasoning, I am puzzled how I could ever, and now, descend, and how my soul has come to be in the body.

Yehudah Halevi (ca. 1075-1141)

Kuzari 1:2

1. ... In the perfect person a light of divine nature, called Active Intellect, is with him, and its Passive Intellect is so closely connected therewith that both are but one. The person [of such perfection] thus observes that he is the Active Intellect himself, and that there is no difference between them... This degree is the last and most longed-for goal for the perfect man whose soul, after having been purified, has grasped the inward truths of all branches of science, has thus become equal to an angel, and

הכוזרי א:ב'

וְאָמַר לוֹ הַפִּילוֹסוֹף: אֵין אֶצֶל
הַבּוֹרָא לֹא רְצוֹן וְלֹא שְׂנֵאָה כִּי
הוּא נֶעְלָה מִכָּל הַחִפְצִים וּמִכָּל
הַכּוֹנוֹת, כִּי הַכּוֹנֵה מוֹרָה עַל
חֶסְרוֹן הַמִּכּוֹן וְכִי הַשְּׁלֵמַת כּוֹנֵתוֹ
שְׁלֵמוֹת לוֹ וּבְעוֹד שֶׁלֹּא תִשְׁלַם
הוּא חָסֵר, וְכֵן הוּא נֶעְלָה אֶצֶל
הַפִּילוֹסוֹפִים מִיִּדְעַת חֶלְקִי
הַדְּבָרִים מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְשִׁתְּנִים עִם
הָעֵתִים וְאֵין בִּידְעַת הַבּוֹרָא
שְׁנוּי. וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אוֹתָךְ כָּל

has found a place on the nethermost step of seraphic beings. This is the degree of the Active Intellect, viz. that angel whose degree is below the angel who is connected with the sphere of the moon. There are spiritual forces, detached from matter, but eternal like the Prime Cause and never threatened by decay. Thus the soul of the perfect man and that Intellect become One, without concern for the decay of his body or his organs, because he becomes united to the other. His soul is cheerful while he is alive, because it enjoys the company of Hermes, Asclepios, Socrates, Plato and Aristotle; nay, he and they, as well as every one who shares their degree, and the Active Intellect, are one thing. This is what is called allusively and approximately Pleasure of God.

שֶׁכֵּן שְׂיָדַע כְּוֹנֵתָךְ וּמַעֲשֵׂיךְ וְכָל
שֶׁכֵּן שְׂיִשְׁמַע תְּפִילָתְךָ וְיִרְאֶה
תְּנוּעוֹתֶיךָ, וְאִם יֹאמְרוּ
הַפִּילוֹסוֹפִים שֶׁהוּא בְּרֵאֵךְ הֵם
אוֹמְרִים זֶה עַל דְּרָךְ הָעֲבָרָה,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֹלֵת הָעֲלֹת
בְּבְרִיאַת כָּל נְבִרָא, לֹא מִפְּנֵי
שֶׁהוּא בְּכֹוֹנָה מֵאֲתוֹ. וְלֹא בְּרֵא
מֵעוֹלָם אָדָם, כִּי הָעוֹלָם קִדְמוֹן
וְלֹא סֵר הָאָדָם נוֹלָד מֵאָדָם
שֶׁקִּדְמוֹ, מִתְּרַכְּבוֹת בּוֹ צוּרוֹת
וּמְזֻגִים וּמִדּוֹת יִמָּאֲבִיּוֹ וּמֵאֲמוֹ
וְקִרְוֵבֵיּוֹ וְאֵיכִיּוֹת מִן הָאֲוִירִים
וְהָאֲרָצוֹת וְהַמְּזוֹנוֹת וְהַמִּימּוֹת
עִם כַּחוֹת הַגְּלִגְלִים וְהַמְּזֻלוֹת
וְהַחִיָּלִים בְּעֶרְכֵּים הַהוּיִם מֵהֵם,
וְהַכֹּל שָׁב אֶל הַסִּבָּה הָרֵאשׁוֹנָה
לֹא בְּעִבּוֹר כְּוֹנָה מִמֶּנָּה, אֲבָל –
הוּא אֲצִילוֹת, נְאֻצְלוֹת מִמֶּנָּה
סִבָּה שְׁנִית וְאַחַר כֵּךְ שְׁלִישִׁית
וְרִבְעִית, וְהַתְּדַבְּקוֹ הַסִּבּוֹת
וְהַמְּסוֹבְבוֹת וְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹ כְּאֲשֶׁר
אַתָּה רוֹאֶה אוֹתָם. וְהַדְּבָקוֹת
קִדְמוֹן כְּאֲשֶׁר הַסִּבָּה הָרֵאשׁוֹנָה
קִדְמוֹנִית, אֵין לָהּ תַּחֲלָה. וְלִכְּלֵ
אִישׁ מֵאִישֵׁי הָעוֹלָם סִבּוֹת
שְׁבָהֶם יִגְמַר, וְיֵשׁ אִישׁ שֶׁנִּשְׁלָמוֹ
סִבּוֹתָיו וּבֵא שְׁלָם, וְאִישׁ שֶׁחָסְרוֹ
סִבּוֹתָיו וּבֵא חָסֵר. כִּכּוֹשֵׁי אֲשֶׁר

לֹא הוּכַן לְיוֹתֵר מִקְבוּל צוּרַת
הָאָדָם וְהַדְּבוּר בְּתַכְלִית הַחֶסֶרֶוֹן,
וְהַפִּילוֹסוֹף אֲשֶׁר לוֹ נִתְּכָנוּ
תְּכוּנוֹת יִקְבַּל בָּהֶם הַמַּעֲלוֹת
הַמְּדוּתוֹת וְהַמְּדַעִיּוֹת
וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת וְלֹא חֶסֶר מְאוּמָה מִן
הַשְּׁלֵמוֹת, אֲבָל הַשְּׁלֵמוֹת הַזֶּה
בְּכַח צָרִיךְ בְּהוֹצָאתוֹ לְיַד
מַעֲשֵׂה אֵל לְמוֹד וּמוֹסָר עַד
שֶׁתִּרְאֶה הַהֲכָנָה עַל הָעֵנִין אֲשֶׁר
הוּכָנָה לוֹ מִן שְׁלֵמוֹת וְחֶסֶרֶוֹן
וְאִמְצָעִים אֵין לָהֶם תְּכֵלִית.
וְהַשְּׁלֵם יִדְבֵק בּוֹ מִן הַמִּין הָאֱלֹהִי
אוֹר שֶׁהוּא נִקְרָא הַשְּׁכָל הַפּוֹעֵל,
יִדְבֵק בּוֹ שְׁכָלוֹ הַנִּפְעָל
דְּבָקוֹת הַתְּאֻחָדוֹת עַד שִׁירָאָה
הָאִישׁ הַהוּא כְּאִילוֹ הוּא הַשְּׁכָל
הַהוּא הַפּוֹעֵל אֵין בֵּינֵיהֶם שִׁינוּי.
וְיִשׁוּבוּ כֻלּוֹ, רְצוּנִי לֹמַר אֲבִירִי
הָאִישׁ הַהוּא, לֹא יִשְׁתַּמְּשׁוּ אֵלָא
בְּמַעֲשִׂים הַיּוֹתֵר שְׁלֵמִים וּבַעֲתִים
הַיּוֹתֵר נְכוֹנִים וּבְטוֹב שְׁבַעֲנִינִים,
וּכְאִלוֹ כֹּל כֻּלּוֹ הֵם כֻּלִּים לְשְׁכָל
הַפּוֹעֵל לֹא לְשְׁכָל הַהַיּוּלִי
הַנִּפְעָל שֶׁהִיא בְּתַחֲלָה מִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶם, וְהִיא מְטִיב פְּעַם וְחוּטָא
פְּעָמִים וְזֶה מְטִיב תְּמִיד.
וְהַמְּדַרְגָּה הַזֹּאת הִיא תְּכֵלִית
הַהֲגָעָה הַמְּקוּוּהָ לְאָדָם הַשְּׁלֵם.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר תָּשׁוּב נַפְשׁוֹ מִטְהָרָה
מִן הַסְּפִקוֹת, מְבִינָה הַחֲכָמוֹת
עַל אַמְתָּתָם, וְתָשׁוּב כְּאִלּוּ הִיא
מִלְאָךְ וְתָשׁוּב גַּם בַּמְּדֻרָגָה
הַמְּלֵאכּוֹתִית הַתְּחִתּוֹנָה הַנִּפְרָדֶת
מִן הַגּוֹפּוֹת. וְהִיא מְדֻרָגֶת הַשְּׂכָל
הַפּוֹעֵל, וְהוּא מִלְאָךְ מְדֻרָגָתוֹ
לְמִטָּה מִן הַמְּלֵאךְ הַמְּמַנֶּה בְּגִלְגֹּל
הַיָּרַח. וְהֵם שְׂכָלִים מְפֹשְׁטִים
מִחֲמָרִים קְדוּמִים עִם הַסְּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה. וְאֵינָם יֵרְאִים הַכְּלִיּוֹן
לְעוֹלָם. וְתָשׁוּב נַפֶּשׁ הָאָדָם
הַשָּׁלֵם וְהַשְּׂכָל הַהוּא הַפּוֹעֵל
דָּבָר אֶחָד, וְלֹא יַחֲוֶשׁ לְכְלִיּוֹן גּוֹפּוֹ
וְאַבְרִיּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁב הוּא וְאוֹתוֹ,
דָּבָר אֶחָד וְנָחָה נַפְשׁוֹ בַּחַיִּים,
מִפְּנֵי שֶׁשָּׁב בְּכַת הָרִמָּס
וְאַסְקֵלְבִּיּוֹס וְסִקְרָט וְאַפְלָטוֹן
וְאַרִיסְטוֹ, כִּי הוּא וְהֵם וְכָל מִי
שִׁיעֵלָה אֶל מְדֻרָגָתָם וְהַשְּׂכָל
הַפּוֹעֵל, דָּבָר אֶחָד. וְזֶהוּ אֲשֶׁר
יִכְנֶה בְּ"רְצוֹן אֱלֹהִים" עַל דֶּרֶךְ
הָעֵבֶרָה אוֹ עַל דֶּרֶךְ הַקְּרוֹב.
רְדִפְהוּ וּבִקֵּשׁ יְדִיעַת אַמְתָּת
הַדְּבָרִים עַד שֶׁיָּשׁוּב שְׂכָלְךָ פּוֹעֵל
לֹא נִפְעֵל, וְהַדְּבָק בְּדַרְכֵי
הַצְּדִיקִים בְּמַדּוֹת וּבְמַעֲשִׂים, כִּי
הֵם עֹזֵר בְּצִיּוֹר הָאֵמֶת וְדְבָקוֹת
הַלְּמִידָה וְהַהֲדָמוֹת לְשְׂכָל הַהוּא

הפועל. ותכף לזה תעלה בידך
מדת ההסתפקות והשפלות
והכניעה וכל מדה מעלה, עם
ההגדלה לסבה הראשונה, לא
כדי שיחנך רצונו ולא להסיר
מעליך קצפו, אבל בעבור
ההדמות אל השכל הפועל
בבחינת האמת וספור כל דבר
במה שהוא ראוי לו והאמנתו
כאשר הוא, ואלה הם ממדות
השכל. וכאשר תהיה על
התכונה הזאת מן האמונה אל
תחוש על איזה תורה תהיה
ובאיזה דת ובאיזה מעשה
ובאיזה דבור ובאיזה לשון אתה
מרום, או בדה לעצמך דת
לענין הכניעה, ולרום ולשבח
ולהנהגת מדותיך וביתך ואנשי
מדינתך, אם הם סומכים עליה,
או קח לך לדת הנמוסים
השכליים אשר חברו
הפילוסופים, ושים מגמתך
וכונתך זך נפשך. וכללו של דבר
– בקש זך הלב באיזה אפן
שיתכן לך אחרי אשר תבין
כללי החכמות על אמתתם. ואז
תגיע אל בקשתך, רצוני לומר:
ההדבק ברוחני, רצוני לומר –
השכל הפועל. ואפשר שינבא

אוֹתָךְ וַיִּוְדִיעֶךָ הָעֵתִידוֹת
בְּחִלּוּמוֹת אַמְתָּיִם וּמְרֵאוֹת
נֶאֱמָנוֹת.

Maimonides (1135-1204)

**Mishneh Torah, Foundations of the
Torah 1:1**

The foundation of all foundations and the pillar of wisdom is to know that there is a Primary Being who brought into being all existence. All the beings of the heavens, the earth, and what is between them came into existence only from the truth of His being.

**משנה תורה, הלכות יסודי
התורה א'א'**

יְסוּד הַיְסוּדוֹת וְעִמּוּד הַחֲכָמוֹת
לֵידַע שֶׁיֵּשׁ שֵׁם מְצוּי רֵאשׁוֹן.
וְהוּא מְמַצִּיא כָּל נִמְצָא. וְכָל
הַנִּמְצָאִים מִשָּׁמַיִם וְאֶרֶץ וְמָה
שֶׁבִינֵיהֶם לֹא נִמְצָאוּ אֶלָּא
מֵאֲמַתַּת הַמְּצָאוֹ:

**Mishneh Torah, Foundations of the
Torah 1:5**

This entity is the God of the world and the Lord of the entire earth. He controls the sphere with infinite and unbounded power. This power [continues] without interruption, because the sphere is constantly revolving, and it is impossible for it to revolve without someone causing it to revolve. [That one is] He, blessed be He, who causes it to revolve without a hand or any

**משנה תורה, הלכות יסודי
התורה א'ה'**

הַמְּצוּי הַזֶּה הוּא אֱלֹהֵי הָעוֹלָם
אֲדוֹן כָּל הָאֶרֶץ. וְהוּא הַמְּנַהֵג
הַגִּלְגָּל בְּכַח שְׂאִין לוֹ קֶץ
וְתַכְלִית. בְּכַח שְׂאִין לוֹ הַפְּסֵק.
שֶׁהַגִּלְגָּל סוֹבֵב תָּמִיד וְאֵי אֶפְשָׁר
שֶׁיֵּסֵב בְּלֹא מְסַבֵּב. וְהוּא בְּרוּךְ
הוּא הַמְּסַבֵּב אוֹתוֹ בְּלֹא יָד וּבְלֹא
גּוֹף:

[other] corporeal dimension.

Mishneh Torah, Foundations of the

Torah 1:10

... what did Moses, our teacher, want to comprehend when he requested:

"Please show me Your glory"

[Exodus 33:18]? He asked to know the truth of the existence of the Holy One, blessed be He, to the extent that it could be internalized within his mind, as one knows a particular person whose face he saw and whose image has been engraved within one's heart. Thus, this person's [identity] is distinguished within one's mind from [that of] other men. Similarly, Moses, our teacher, asked that the existence of the Holy One, blessed be He, be distinguished in his mind from the existence of other entities, to the extent that he would know the truth of His existence as it is [in its own right]. He, blessed be He, replied to him that it is not within the potential of a living man, [a creature of] body and soul, to comprehend this matter in its entirety.

[Nevertheless,] He, blessed be He, revealed to [Moses] matters which no other man had known before him - nor would ever know afterward - until he was able to comprehend

משנה תורה, הלכות יסודי

התורה אי:י

מהו זה שבקש משה רבנו להשיג כשֶׁאָמַר (שמות לג יח) "הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ". בְּקֵשׁ לִידַע אֲמַתַּת הַמְּצֵאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁיִּהְיֶה יְדוּעַ בְּלִבּוֹ כְּמוֹ יְדִיעַת אֶחָד מִן הָאֲנָשִׁים שֶׁרָאָה פָּנָיו וְנַחֲקָה צוּרְתוֹ בְּלִבּוֹ שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ הָאִישׁ נִפְרָד בְּדַעְתּוֹ מִשְׁאֵר הָאֲנָשִׁים. כִּי בְּקֵשׁ מִשֶּׁה רַבְּנּוּ לְהִיּוֹת מְצִיאוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִפְרָדֵת בְּלִבּוֹ מִשְׁאֵר הַנִּמְצָאִים עַד שֶׁיִּדַע אֲמַתַּת הַמְּצֵאוֹ כַּאֲשֶׁר הִיא. וְהִשִּׁיבוֹ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאֵין כֹּחַ בְּדַעַת הָאָדָם הַחַי שֶׁהוּא מִחֵבֵר מְגוּף וְנִפְשׁ לְהִשְׁיֵג אֲמַתַּת דְּבַר זֶה עַל בְּרִיו. וְהוֹדִיעוֹ בְּרוּךְ הוּא מָה שֶׁלֹּא יָדַע אָדָם לְפָנָיו וְלֹא יָדַע לְאַחֲרָיו. עַד שֶׁהִשְׁיֵג מֵאֲמַתַּת הַמְּצֵאוֹ דְּבַר שֶׁנִּפְרָד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַעְתּוֹ מִשְׁאֵר הַנִּמְצָאִים. כְּמוֹ שֶׁיִּפְרָד אֶחָד מִן הָאֲנָשִׁים שֶׁרָאָה אַחֲרָיו וְהִשְׁיֵג כָּל גּוּפוֹ וּמְלִבוֹשׁוֹ בְּדַעְתּוֹ מִשְׁאֵר

[enough] from the truth of His existence, for the Holy One, blessed be He, to be distinguished in his mind from other entities, as a person is distinguished from other men when one sees his back and knows the structure of his body and [the manner in which] he is clothed. This is alluded to by the verse [Exodus 33:23]: "You shall see My back, but you shall not see My face."

Guide for the Perplexed, Part 3 51:1

THE present chapter does not contain any additional matter that has not been treated in the [previous] chapters of this treatise. It is a kind of conclusion, and at the same time it will explain in what manner those worship God who have obtained a true knowledge concerning God; it will direct them how to come to that worship, which is the highest aim man can attain, and show how God protects them in this world till they are removed to eternal life.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:2

I will begin the subject of this chapter with a simile. A king is in his palace, and all his subjects are partly

גופי האנשים. ועל דבר זה רמז
הכתוב ואמר (שמות לג כג)
"וראית את אחרי ופני לא
יראו":

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:א'

זה הפרק אשר נזכרהו עתה,
אינו כולל תוספת ענין על מה
שכללו אותו פרקי זה המאמר,
ואינו רק כדמות חתימה, עם
באור עבודת משיג האמיתיות
המיוחדות באלוה ית' אחר
השגתו, אי זה דבר הוא –
והישירו להגיע אל העבודה
ההיא אשר היא התכלית אשר
יגיע אליה האדם והודיעו איך
תהיה ההשגחה בו בעולם הזה
עד שיעתק אל 'צרור החיים'.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ב'

ואני פותח הדברים בזה הפרק
במשל שאשאהו לך. ואומר: כי

in the country, and partly abroad. Of the former, some have their backs turned towards the king's palace, and their faces in another direction; and some are desirous and zealous to go to the palace, seeking "to inquire in his temple," and to minister before him, but have not yet seen even the face of the wall of the house. Of those that desire to go to the palace, some reach it, and go round about in search of the entrance gate; others have passed through the gate, and walk about in the ante-chamber; and others have succeeded in entering into the inner part of the palace, and being in the same room with the king in the royal palace. But even the latter do not immediately on entering the palace see the king, or speak to him; for, after having entered the inner part of the palace, another effort is required before they can stand before the king—at a distance, or close by—hear his words, or speak to him.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:3

I will now explain the parable which I have made. The people who are

המלך הוא בהיכלו ואנשיו כולם – קצתם אנשי המדינה וקצתם חוץ למדינה, ואלו אשר במדינה – מהם מי שאחוריו אל בית המלך ומגמת פניו בדרך אחרת, ומהם מי שרוצה ללכת אל בית המלך ומגמתו אליו, ומבקש לבקר בהיכלו ולעמוד לפניו, אלא שעד היום לא ראה פני חומת הבית כלל; ומן הרוצים לבוא אל הבית – מהם שהגיע אליו והוא מתהלך סביבו מבקש למצוא השער, ומהם מי שנכנס בשער והוא הולך בפרוזדור, ומהם מי שהגיע עד שנכנס אל תוך הבית והוא עם המלך במקום אחד שהוא בית המלך; ולא בהגיעו אל תוך הבית יראה המלך או ידבר עמו, אבל אחר הגיעו אל תוך הבית אי אפשר לו מבלתי שישתדל השתדלות אחרת, ואז יעמוד לפני המלך ויראהו מרחוק או מקרוב, או ישמע דבר המלך או ידבר עמו.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ג'
והנני מפרש לך זה המשל אשר

abroad are all those that have no religion, neither one based on speculation nor one received by tradition. Such are the extreme Turks that wander about in the north, the Kushites who live in the south, and those in our country who are like these. I consider these as irrational beings, and not as human beings; they are below mankind, but above monkeys, since they have the form and shape of man, and a mental faculty above that of the monkey.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:4

Those who are in the country, but have their backs turned towards the king's palace, are those who possess religion, belief, and thought, but happen to hold false doctrines, which they either adopted in consequence of great mistakes made in their own speculations, or received from others who misled them. Because of these doctrines they recede more and more from the royal palace the more they seem to proceed. These are worse than the first class, and under certain

חדשתי לך, ואומר: אמנם אשר הם חוץ למדינה, הם כל איש מבני אדם שאין לו אמונת דת, לא מדרך עיון ולא מדרך קבלה, כקצות התורך המשוטטים בצפון, והכושיים המשוטטים בדרום, והדומים להם מאשר אתנו באקלימים האלה. ודין אלו כדין בעלי חיים שאינם מדברים ואינם אצלי במדרגת בני אדם, ומדרגתם בנמצאות – למטה ממדרגת האדם ולמעלה ממדרגת הקוף, אחר שהגיע להם תמונת האדם ותארו והכרה יותר מהכרת הקוף.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ד'

ואשר הם במדינה אלא שאחוריהם אל בית המלך – הם בעלי אמונה ועיון, אלא שעלו בידם דעות בלתי אמיתיות, אם מטעות גדולה שנפל בידם בעת עיונם, או שקבלו ממי שהטעם, והם לעולם מפני הדעות ההם כל אשר ילכו – יוסיפו רוחק מבית המלך. ואלו יותר רעים מן הראשונים הרבה, ואלו הם אשר יביא הצורך בקצת

circumstances it may become necessary to slay them, and to extirpate their doctrines, in order that others should not be misled.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:5

Those who desire to arrive at the palace, and to enter it, but have never yet seen it, are the mass of religious people; the multitude that observe the divine commandments, but are ignorant.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:6

Those who arrive at the palace, but go round about it, are those who devote themselves exclusively to the study of the practical law; they believe traditionally in true principles of faith, and learn the practical worship of God, but are not trained in philosophical treatment of the principles of the Law, and do not endeavour to establish the truth of their faith by proof.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:7

Those who undertake to investigate the principles of religion, have come into the ante-chamber; and there is no doubt that these can also be

העיתים להרגם ולמחות זכר דעותם – שלא יתעו זולתם.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ה'
והרוצים לבוא אל בית המלך ולהכנס אצלו אלא שלא ראו בית המלך כלל – הם המון אנשי התורה – רצוני לומר: יעמי הארץ העוסקים במצוות.'

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ו'
והמגיעים אל הבית ההולכים סביבו – הם התלמודיים אשר הם מאמינים דעות אמיתיות מצד הקבלה, ולומדים מעשי העבודות, ולא הרגילו בעיון שרשי התורה ולא חקרו כלל לאמת אמונה.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ז'
ואשר הכניסו עצמם לעיין בעקרי הדת כבר נכנסו לפרוזדור; ובני אדם שם חלוקי

divided into different grades.

המדרגות בלא ספק.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:8

But those who have succeeded in finding a proof for everything that can be proved, who have a true knowledge of God, so far as a true knowledge can be attained, and are near the truth, wherever an approach to the truth is possible, they have reached the goal, and are in the palace in which the king lives.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ח'

אבל מי שהגיע לדעת מופת כל מה שנמצא עליו מופת, וידע מן הענינים האלהיים אמיתת כל מה שאפשר שתודע אמיתתו, ויקרב לאמיתת מה שאי אפשר בו רק להתקרב אל אמיתתו, כבר הגיע עם המלך בתוך הבית.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:9

My son, so long as you are engaged in studying the Mathematical Sciences and Logic, you belong to those who go round about the palace in search of the gate. Thus our Sages figuratively use the phrase: "Ben-zoma is still outside." When you understand Physics, you have entered the hall; and when, after completing the study of Natural Philosophy, you master Metaphysics, you have entered the innermost court, and are with the king in the same palace. You have attained the degree of the wise men, who include men of different grades of perfection. There are some who

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ט'

ודע בני, שאתה כל עוד שתתעסק בחכמות הלימודים ובמלאכת ההגיון, אתה מכת המתהלכים סביב הבית לבקש השער – כמו שאמרו: "ז"ל על צד המשל, "עדין בן זומא מבחוץ". וכשתבין הענינים הטבעיים, כבר נכנסת בפרוזדור הבית, וכשתשלים הטבעיות ותבין האלהיות, כבר נכנסת עם המלך 'אל החצר הפנימית' ואתה עמו בבית אחד – וזאת היא מדרגת החכמים והם חלוקי השלמות. אבל מי

direct all their mind toward the attainment of perfection in Metaphysics, devote themselves entirely to God, exclude from their thought every other thing, and employ all their intellectual faculties in the study of the Universe, in order to derive therefrom a proof for the existence of God, and to learn in every possible way how God rules all things; they form the class of those who have entered the palace, namely, the class of prophets. One of these has attained so much knowledge, and has concentrated his thoughts to such an extent in the idea of God, that it could be said of him, "And he was with the Lord forty days," etc. (Exod. 34:28); during that holy communion he could ask Him, answer Him, speak to Him, and be addressed by Him, enjoying beatitude in that which he had obtained to such a degree that "he did neither eat bread nor drink water" (ibid.); his intellectual energy was so predominant that all coarser functions of the body, especially those connected with the sense of touch, were in abeyance. ...

Guide for the Perplexed, Part 3 51:10

We will therefore return to the

שישים כל מחשבתו אחר שלמותו באלהיות והוא נוטה כולו אל האלוה ית' והוא מפנה מחשבתו מזולתו, וישים פעולות שכלו כולם בבחינת הנמצאות ללמוד מהם ראיה על האלוה ית' לדעת הנהגתו אותם על אי זה צד אפשר שתהיה – הם אשר באו אל בית המלך – וזאת היא מדרגת הנביאים. יש מהם מי שהגיע מרוב השגתו ופנותו מחשבתו מכל דבר זולתי האלוה ית' עד שנאמר בו "ויהי שם עם יי" – וישאל ויענה וידבר וידובר עמו במעמד ההוא המקודש; ומרוב שמחתו במה שהשיג "לחם לא אכל ומים לא שתה" – כי התחזק השכל עד שנתבטל כל כח עב שבגוף – רצוני לומר: מיני חוש המישוש. יש מן הנביאים מי שיראה לבד, ויש מהם מי שיראה מקרוב, ומהם מי שיראה מרחוק – כאמרו: "מרחוק יהוה נראה לי". וכבר הקדמנו לדבר במדרגות הנבואה.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:י

subject of this chapter, and exhort those who have attained a knowledge of God, to concentrate all their thoughts in God. This is the worship peculiar to those who have acquired a knowledge of the highest truths; and the more they reflect on Him, and think of Him, the more are they engaged in His worship. Those, however, who think of God, and frequently mention His name, without any correct notion of Him, but merely following some imagination, or some theory received from another person, are, in my opinion, like those who remain outside the palace and distant from it. They do not mention the name of God in truth, nor do they reflect on it. That which they imagine and mention does not correspond to any being in existence: it is a thing invented by their imagination...The true worship of God is only possible when correct notions of Him have previously been conceived. When you have arrived by way of intellectual research at a knowledge of God and His works, then commence to devote yourselves to Him, try to approach Him and strengthen the intellect, which is the link that joins you to Him. Thus Scripture says, "Unto you it was shown, that you might know that the Lord He is God" (Deut. 4:35);

ונשוב אל כענין הפרק, והוא – להזהיר שישים האדם מחשבתו באלוה לבדו אחר שהגיע על ידיעתו (כמו שבארנו) וזאת היא העבודה המיוחדת במשיגי האמיתות, וכל אשר יוסיפו לחשוב בו ולעמוד אצלו – תוסיף עבודתם. אבל מי שיחשוב באלוה וירבה לזכרו מבלי חכמה, אבל הוא נמשך אחר קצת דמיון לבד או נמשך אחר אמונה שמסרה לו זולתו, הוא אצלי עם היותו חוץ לבית ורחוק ממנו, בלתי זוכר האלוה באמת ולא חושב בו – כי הדבר ההוא אשר בדמיונו ואשר יזכור בפיו, אינו נאווה לנמצא כלל, אבל הוא דבר בדוי שבדהו דמיונו – כמו שבארנו בדברינו על התארים. ואמנם ראוי להתחיל בזה המין מן העבודה – אחר הציור השכלי; והיה כאשר תשיג האלוה ומעשיו כפי מה שישכלהו השכל, אחר כן תתחיל להמסר אליו ותשתדל להתקרב לו ותחזק הדיבוק אשר ביניך ובינו, והוא – השכל – אמר "אתה הראת לדעת כי יהוה וגו'" ואמר:

“Know therefore this day, and consider it in your heart, that the Lord He is God” (ibid. 36); “Know that the Lord is God” (Ps. 100:3). Thus the Law distinctly states that the highest kind of worship to which we refer in this chapter, is only possible after the acquisition of the knowledge of God. For it is said, “To love the Lord your God, and to serve Him with all your heart and with all your soul” (Deut. 11:13), and, as we have shown several times, man’s love of God is identical with His knowledge of Him. The Divine service enjoined in these words must, accordingly, be preceded by the love of God. Our Sages have pointed out to us that it is a service in the heart, which explanation I understand to mean this: man concentrates all his thoughts on the First Intellect, and is absorbed in these thoughts as much as possible. ... It has thus been shown that it must be man’s aim, after having acquired the knowledge of God, to deliver himself up to Him, and to have his heart constantly filled with longing after Him. He accomplishes this generally by seclusion and retirement. Every pious man should therefore seek retirement and seclusion, and should only in case of necessity associate with others.

”וידעת היום והשבות אל לבבך וגו’” ואמר: ”דעו כי יהוה הוא אלהים”. והנה בארה היתורה כי זאת העבודה האחרונה אשר העירונו עליה בזה הפרק לא תהיה אלא אחר ההשגה – אמר ”לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם” – והנה בארנו פעמים רבות כי האהבה היא כפי ההשגה, ואחר ה’אהבה’ תהיה העבודה ההיא, אשר כבר העירו יז”לי עליה, ואמרו: ”זו עבודה שבלב” והיא אצלי – שישים האדם כל מחשבתו במושכל הראשון, ולהתבודד בזה כפי היכולת. ולזה תמצא דוד ע”ה שצוה שלמה בנו והזהירו מאד בשני הענינים האלה – רצוני לומר: להסתכל בהשגתו, ולהשתדל בעבודתו אחר ההשגה – אמר ”ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדהו וגו’ אם תדרשנו – ימצא לך וגו’” – והאזהרה לעולם היא על ההשגות השכליות לא על הדמיונות – כי המחשבה בדמיונות לא תיקרא ’דעה’ ואמנם תקרא ’העולה על

רוחכם'. הנה התבאר כי הכונה
אחר ההשגה היא – להמסר
אליו, ולהשים המחשבה
השכלית בחישקו תמיד – וזה
ישלם על הרוב בבדידות
ובהתפרדות. ומפני זה ירבה כל
חסיד להפרד ולהתבודד ולא
יתחבר עם אדם רק לצורך
הכרחי.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:11

Note.—I have shown you that the intellect which emanates from God unto us is the link that joins us to God. You have it in your power to strengthen that bond, if you choose to do so, or to weaken it gradually, till it breaks if you prefer this. It will only become strong when you employ it in the love of God, and seek that love: it will be weakened when you direct your thoughts to other things. You must know that even if you were the wisest man in respect to the true knowledge of God, you break the bond between you and God whenever you turn entirely your thoughts to the necessary food or any necessary business; you are then not with God, and He is not with you: for that relation between you and Him is

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:י"א

הערה. הלא בארתי לך שזה
השכל אשר שפע עלינו
מהאלוה ית' הוא הדיבוק אשר
בינינו ובינו. והרשות נתונה לך
אם תרצה לחזק הדיבוק הזה –
תעשה, ואם תרצה להחלישו
מעט מעט עד שתפסקהו –
תעשה. ולא יתחזק זה הדיבוק
רק בהשתמשך בו באהבת
האלוה ושתהיה כונתך אליה
(כמו שבארנו) וחולשתו תהיה
בשומך מחשבתך בדבר זולתו.
ודע שאתה – ולו היית החכם
שבבני אדם באמיתת החכמה
האלהית – כשתפנה מחשבתך
למאכל צריך, או לעסק צריך,
כבר פסקת הדיבוק ההוא אשר

actually interrupted in those moments. The pious were therefore particular to restrict the time in which they could not meditate upon the name of God, and cautioned others about it, saying, "Let not your minds be vacant from reflections upon God." In the same sense did David say, "I have set the Lord always before me..." (Ps. 16:8)...

Guide for the Perplexed, Part 3 51:13

I will now commence to show you the way how to educate and train yourselves in order to attain that great perfection.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:14

The first thing you must do is this: Turn your thoughts away from everything while you read Shema' or during the Tefilláh, and do not content yourself with being devout

בינך ובין האלוה ית' ואינך עמו
אז וכן הוא אינו עמך, כי היחס
ההוא אשר בינך ובינו כבר
נפסק בפועל בעת ההיא. ומפני
זה היו מקפידים החסידים על
השעות שהיו בטלים בהם
מלחשוב באלוה והזהירו ממנו
ואמרו: "אל תפנו אל
מדעתכם"; ואמר דוד "שויתי
יהוה לנגדי תמיד כי מימיני בל
אמוט – הוא אומר איני מפנה
מחשבתי ממנו, וכאילו הוא יד
ימיני אשר לא ישכחה האדם
כהרף עין לקלות תנועתה –
ומפני זה לא אמוט – כלומר:
לא אפול.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:י"ג

ומכאן אתחיל להישירך אל
תכונת ההרגל והלימוד, עד
שתגיע לזאת התכלית הגדולה.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:י"ד

תחילת מה שתתחיל לעשות –
שתפנה מחשבתך מכל דבר,
כשתקרא 'קריאת שמע'
ותתפלל, ולא יספיק לך מן

when you read the first verse of Shema, or the first paragraph of the prayer. When you have successfully practised this for many years, try in reading the Law or listening to it, to have all your heart and all your thought occupied with understanding what you read or hear. After some time when you have mastered this, accustom yourself to have your mind free from all other thoughts when you read any portion of the other books of the prophets, or when you say any blessing; and to have your attention directed exclusively to the perception and the understanding of what you utter. When you have succeeded in properly performing these acts of divine service, and you have your thought, during their performance, entirely abstracted from worldly affairs, take then care that your thought be not disturbed by thinking of your wants or of superfluous things. In short, think of worldly matters when you eat, drink, bathe, talk with your wife and little children, or when you converse with other people. These times, which are frequent and long, I think must suffice to you for reflecting on everything that is necessary as regards business, household, and health. But when you are engaged in the performance of religious duties,

ה'כונה' ב'קריאת שמע' –
ב'פסוק ראשון' ובתפילה
ב'ברכה ראשונה'. וכשתרגיל
על זה ויתחזק בידך שנים רבות,
תתחיל אחר כך כל אשר תקרא
ביתורה' ותשמענה שתשים כל
לבבך וכל נפשך להבין מה
שתשמע או שתקרא. וכשיתחזק
זה בידך גם כן זמן אחד תרגיל
עצמך להיות מחשבתך לעולם
פנויה בכל מה שתקראהו
משאר דברי הנביאים עד
ה'ברכות' כולם, תכון בהם מה
שתהגה בו ולבחון ענינו.
וכשיזדככו לך אלו העבודות
ותהיה מחשבתך בהם בעת
שתעשם, נקיה מן המחשבה
בדבר מעניני העולם, הזהר אחר
כן מהטריד מחשבתך בצרכיך
או במותרי מאכלך. וסוף דבר,
תשים מחשבתך בימילי
דעלמא': בעת אכלך, או בעת
שתיתך, או בעת היותך במרחץ,
או בעת ספרך עם אשתך ועם
בניך הקטנים, או בעת ספרך עם
המון בני אדם – אלו זמנים
רבים ורחבים המצאתים לך,
לחשוב בהם בכל מה שתצטרך
אליו מעניני הממון והנהגת

have your mind exclusively directed to what you are doing.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:15

When you are alone by yourself, when you are awake on your couch, be careful to meditate in such precious moments on nothing but the intellectual worship of God, viz., to approach Him and to minister before Him in the true manner which I have described to you—not in hollow emotions. This I consider as the highest perfection wise men can attain by the above training.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:16

When we have acquired a true knowledge of God, and rejoice in that knowledge in such a manner, that whilst speaking with others, or attending to our bodily wants, our mind is all that time with God; when we are with our heart constantly near God, even whilst our body is in

הבית ותקנת הגוף. ואמנם, בעת מעשה העבודות התוריות לא תטריד מחשבתך אלא במה שאתה עושה – כמו שבארנו.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ט"ו

אבל בעת שתהיה לבדך מבלתי אחר, ובעת הקיצץ על מטתך, הזהר מאד מלשום מחשבתך בעיתים הנכבדים ההם בדבר אחר אלא בעבודה ההיא השכלית, והיא – להתקרב אל האלוה ולעמוד לפניו על הדרך האמיתית אשר הודעתך, לא על דרך ההפעלויות הדמיוניות. זאת התכלית אצלי אפשר להגיע אליה מי שיכין עצמו לה מאנשי החכמה בזה הדרך מן ההרגל.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:ט"ז

אבל בהגיע איש מבני אדם מהשגת האמתיות ושמחתו במה שהשיג, לענין שיהיה בו מספר עם בני אדם ומתעסק בצרכי גופו – ושכלו כולו בעת ההיא יהיה עם האלוה ית' והוא

the society of men; when we are in that state which the Song on the relation between God and man poetically describes in the following words: "I sleep, but my heart wakes: it is the voice of my beloved that knocks" (Song 5:2):—then we have attained not only the height of ordinary prophets, but of Moses, our Teacher, of whom Scripture relates: "And Moses alone shall come near before the Lord" (ibid. 34:28); "But as for you, stand here by me" (Deut. 5:28). The meaning of these verses has been explained by us. The Patriarchs likewise attained this degree of perfection; they approached God in such a manner that with them the name of God became known in the world. Thus we read in Scripture: "The God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob. . . . This is My name for ever" (Exod. 3:15). Their mind was so identified with the knowledge of God, that He made a lasting covenant with each of them: "Then will I remember my covenant with Jacob," etc. (Lev. 26:42). For it is known from statements made in Scripture that these four, that is, the Patriarchs and Moses, had their minds exclusively filled with the name of God, that is, with His knowledge and love; and that in the same measure was Divine

לפניו תמיד בלבו – ואף על פי שגופו עם בני אדם, על הדרך שנאמר במשלים השיריים אשר נשאו לאלו הענינים: "אני ישנה ולבי ער – קול דודי דופק וגו'" – זאת המדרגה איני אומר שהיא מדרגת כל הנביאים, רק אומר שהיא מדרגת 'משה רבנו' ע"ה הנאמר עליו "ונגש משה לבדו אל יהוה והם לא יגשו" ונאמר בו "ויהי שם עם יי" ונאמר לו "ואתה פה עמוד עמדי" – כמו שבארנו מעניני אלו הפסוקים. וזאת גם כן מדרגת ה'אבות' אשר הגיעה קרבתם אל האלוהי ית' עד שנודע שמו בהם לעולם: "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב... זה שמי לעולם." והגיע מהתאחד דעותם בהשגתו – שכרת עם כל אחד מהם 'ברית' קיימת: "וזכרתי את בריתי יעקב וגו'". כי אלו הארבעה – רצוני לומר: ה'אבות' ו'משה רבנו' – התבאר בהם מן ההתאחדות באלוה – רצוני לומר: השגתו ואהבתו, מה שהעיד עליו הכתוב, וכן השגחת האלוה בהם ובזרעם אחריהם גדולה – והיו עם זה

Providence attached to them and their descendants... I think these four reached that high degree of perfection in their relation to God, and enjoyed the continual presence of Divine Providence, even in their endeavours to increase their property, feeding the flock, toiling in the field, or managing the house, only because in all these things their end and aim was to approach God as much as possible. It was the chief aim of their whole life to create a people that should know and worship God...

מתעסקים בהנהגת בני אדם
והרבות ממון ומשתדלים
במקנה ובכבוד; והוא אצלי
ראיה שהם כשהיו עושים
המעשים ההם, לא היו עושים
אותם רק באבריהם לבד,
וליבותם ודעותם לא יסורו
מלפני האלוה. ויראה לי כי
אשר חייב היות אלו הארבעה
עומדים על תכלית זה השלמות
אצל האלוה והשגחתו עליהם
מתמדת ואפילו בעת התעסקם
להרבות הממון – רצוני לומר:
בעת המרעה ועבודת האדמה
והנהגת הבית – היה מפני
שתכלית כונתם היתה בכל
המעשים ההם – להתקרב אל
האלוה קרבה גדולה. כי תכלית
כוונתם כל ימי חייהם –
להמציא אומה שתדע האלוה
ותעבדהו: "כי ידעתיו למען
אשר יצוה וגו'" – הנה התבאר
לך כי כונת כל השתדלותם
היתה לפרסם ייחוד השם'
יבעולם ולהיישיר בני אדם
לאהבתו. ומפני זה זכו לזאת
המדרגה – כי העסקים ההם היו
עבודה גדולה גמורה. ואין זאת
מדרגה שיחשוב כיוצא בי

להישיר להגיע אליה. אבל
המדרגה ההיא אשר קדם זכרה
לפני זאת, אפשר להשתדל
להגיע אליה בהרגל ההוא אשר
זכרנוהו. ואל האלוה נשא
תחינה ותפילה להסיר ולהרחיק
המונעים המבדילים בינינו
ובינו, ואף על פי שרוב
המונעים ההם הם מאיתנו –
כמו שבארנו בפרקי זה המאמר
– ”עונותיכם היו מבדילים
ביניכם לבין אלהיכם”.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:17

An excellent idea presents itself here to me, which may serve to remove many doubts, and may help to solve many difficult problems in metaphysics. We have already stated in the chapters which treat of Divine Providence, that Providence watches over every rational being according to the amount of intellect which that being possesses. Those who are perfect in their perception of God, whose mind is never separated from Him, enjoy always the influence of Providence. But those who, perfect in their knowledge of God, turn their mind sometimes away from God, enjoy

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:י"ז
והנה נגלה אלי עיון נפלא מאד
יסורו בו ספקות ויתגלו בו
סודות אלהיות. והוא – שאנחנו
כבר בארנו בפרקי ההשגחה, כי
כפי שיעור שכל כל בעל שכל
תהיה ההשגחה בו. והאיש
השלם בהשגתו אשר לא יסור
שכלו מהאלוה תמיד, תהיה
ההשגחה בו תמיד, והאיש שלם
ההשגחה אשר תפנה מחשבתו
מהאלוה קצת עתים – תהיה
ההשגחה בו בעת חשבו באלוה
לבד, ותסור ההשגחה ממנו
בעת עסקו; ולא תסור ממנו אז

the presence of Divine Providence only when they meditate on God; when their thoughts are engaged in other matters, divine Providence departs from them. The absence of Providence in this case is not like its absence in the case of those who do not reflect on God at all: it is in this case less intense, because when a person perfect in his knowledge [of God] is busy with worldly matters, he has not knowledge in actuality, but only knowledge in potentiality [though ready to become actual]. This person is then like a trained scribe when he is not writing. Those who have no knowledge of God are like those who are in constant darkness and have never seen light...

Guide for the Perplexed, Part 3 51:21

The philosophers have already explained how the bodily forces of man in his youth prevent the development of moral principles. In a greater measure this is the case as regards the purity of thought which man attains through the perfection of those ideas that lead him to an intense love of God. Man can by no

כסורה ממי שלא ישכיל כלל, אבל תמעט ההשגחה ההיא, אחר שאין לאיש ההוא השלם בהשגתו בעת עסקו שכל בפועל. ואמנם, הוא אז משיג בכח קרוב, והוא דומה בעת ההיא לסופר המהיר בשעה שאינו כותב. ויהיה מי שלא השכיל האלוה כל עיקר כמי שהוא בחושך ולא ראה אור כלל – כמו שבארנו באמרו: "יורשעים בחושך ידמו; ואשר השיג וכונתו כולה על מושכלו – כמו שהוא באור השמש הבהיר; ואשר השיג הוא מתעסק – דומה בעת עסקו למי שהוא ביום המעונן, שלא תאיר בו השמש מפני העב המבדיל בינה ובינו.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:כ"א

וכבר בארו הפילוסופים – כי הכוחות הגופניות בימי הבחרות ימנעו רוב מעלות המדות וכל שכן זאת המחשבה הזכה העולה ביד האדם משלמות המושכלות המביאות לחשקו ית'. כי מן השקר

means attain this so long as his bodily humours are hot. The more the forces of his body are weakened, and the fire of passion quenched, in the same measure does man's intellect increase in strength and light; his knowledge becomes purer, and he is happy with his knowledge. When this perfect man is stricken in age and is near death, his knowledge mightily increases, his joy in that knowledge grows greater, and his love for the object of his knowledge more intense, and it is in this great delight that the soul separates from the body.

Guide for the Perplexed, Part 3 51:22

To this state our Sages referred, when in reference to the death of Moses, Aaron, and Miriam, they said that death was in these three cases nothing but a kiss. They say thus: We learn from the words, "And Moses the servant of the Lord died there in the land of Moab by the mouth of the Lord" (Deut. 34:5), that his death was a kiss. The same expression is used of Aaron: "And Aaron the priest went up into Mount Hor . . . by the mouth of the Lord, and died there" (Num. 33:38) Our Sages said that the same was the case with Miriam; but the phrase

שתעלה ביד האדם עם רתיחת הליחות הגופניות – כי כל אשר יחלשו כוחות הגוף ותכבה אש התאוות – יחזק השכל וירבה אורו ותזך השגתו וישמח במה שהשיג – עד שכשיבוא האיש השלם בימים ויקרב למות, תוסיף ההשגה ההיא תוספת עצומה, ותרבה השמחה בהשגה ההיא והחשק למושג, עד שתפרד הנפש מן הגוף אז בעת ההנאה ההיא.

מורה נבוכים, חלק ג' נ"א:כ"ב

ועל זה הענין רמזו ה'חכמים' במות משה אהרן ומרים, ש'שלשתם מתו בנשיקה' – ואמרו שאמרו: "וימת שם משה עבד יהוה בארץ מואב על פי יי" – "מלמד שמת בנשיקה"; וכן נאמר באהרן "על פי יהוה וימת שם"; וכן אמרו במרים "אף היא בנשיקה מתה" – אבל לא זכר בה 'על פי יי' להיותה אשה ואין טוב לזכור זה המשל בה; – הכונה בשלשתם שמתו בענין הנאת ההשגה ההיא

“by the mouth of the Lord” is not employed, because it was not considered appropriate to use these words in the description of her death as she was a female. The meaning of this saying is that these three died in the midst of the pleasure derived from the knowledge of God and their great love for Him. When our Sages figuratively call the knowledge of God united with intense love for Him a kiss, they follow the well-known poetical diction, “Let him kiss me with the kisses of his mouth” (Song 1:2). This kind of death, which in truth is deliverance from death, has been ascribed by our Sages to none but to Moses, Aaron, and Miriam. The other prophets and pious men are beneath that degree: but their knowledge of God is strengthened when death approaches. Of them Scripture says, “Thy righteousness shall go before thee; the glory of the Lord shall be thy reward” (Isa. 58:8). The intellect of these men remains then constantly in the same condition, since the obstacle is removed that at times has intervened between the intellect and the object of its action: it continues for ever in that great delight, which is not like bodily pleasure. We have explained this in our work, and others have explained

מרוב החשק. ונמשכו הי'חכמים
ז"לי בזה המאמר על דרך
מליצת השיר המפורסמת,
שתקרא שם ההשגה המגעת עם
חיזוק חשק האלוה יתי' ינשיקה'
– כאמרו: "ישקני מנשיקות
פיהו וגו'". וזה המין מן המיתה
אשר הוא ההמלט מן המות על
דרך האמת, לא זכרו הי'חכמים
ז"לי שהגיע רק למשה ואהרן
ומרים; אבל שאר הנביאים
והחסידים הם למטה מזה, אך
כולם תחזק השגת שכלם עם
המות – כמו שנאמר: "והלך
לפניך צדקך כבוד יהוה
יאספך"; וישאר השכל ההוא
אחר כן לנצח על ענין אחד, כי
כבר הוסר המונע אשר היה
מבדיל בינו ובין מושכלו בקצת
העיתים, ויעמוד בהנאה
הגדולה ההיא, אשר אינה ממין
הנאות הגוף – כמו שבארנו
בחיבורינו וביאר זולתנו לפנינו.

it before us.

R. Azriel of Gerona (d. 1238 or 1245), *Commentary on Talmudic Legends*, 82
Say to Wisdom, You are my sister (Proverbs 7:4) That is to say to unite [human] thought to [Divine] Wisdom such that they become a single entity.

R. Yosef Gikatillah (?), *Iggeret ha-Qodesh* (1280's-1290's)
[...] and they should be as one in the act of the commandment, so then their thought will conjoin and become one, and the divine can dwell in-between them, and they will give birth to a son according to the holy "form" they both will contemplate...

Human thought has the ability to strip itself and to ascend to and arrive at the place of its source [Divine Wisdom]. Then it will unite with the supernal entity when it comes, and it [human thought] and it [its divine source] become one entity. And when the human thought returns to its place in the human, the divine dwells in between the male and female and the divine light is drawn down and is embodied into the body of the mystic.

R. Avraham Abulafia (1240-1292), *Sitrei Torah*, (Commentary on Maimonides' *Guide*)

They [the human spiritual faculties] will be united with it [the active intellect] after many hard, strong, and mighty exercises, until the particular and personal prophetic [faculty] will become universal, permanent and everlasting similar to the essence of its cause, and he and He became one entity.

R. Avraham Abulafia, *Hayyei Olam ha-Ba*

The benefit of the knowledge of the name [of God] is its being the cause of man's attainment of the actual intellection of the active intellect and the benefit of the intellection of the active intellect is the ultimate aim of the life of the intellectual soul and it is the reason of the life of the 'next world.' This aim is the union of the soul, by this intellection, with God forever.

Source Sheet created on Sefaria by Joel Hecker